

Міністерство освіти і науки України

Київський університет імені Бориса Грінченка

Кафедра світової літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов
“ 14 ” грудня 20 16 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія зарубіжної літератури

Напрями підготовки

6.020303 Філологія (мова і література англійська)
6.020303 Філологія (мова і література німецька)
6.020303 Філологія (мова і література іспанська)
6.020303 Філологія (мова і література італійська)
6.020303 Філологія (мова і література французька)
6.020303 Філологія (мова і література китайська)
6.020303 Філологія (мова і література японська)

Гуманітарний інститут

2015–2016 рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	0144
(підпис)	(привілейований підпис)
	
20 16 р.	

Робоча програма «Історія зарубіжної літератури» для студентів
(назва навчальної дисципліни)

за напрямом підготовки 6.020303 Філологія (мова і література англійська)
6.020303 Філологія (мова і література німецька)
6.020303 Філологія (мова і література італійська)
6.020303 Філологія (мова і література французька)
6.020303 Філологія (мова і література польська)
6.020303 Філологія (мова і література російська)
6.020303 Філологія (мова і література українська)

галузі знань 0203 "Гуманітарні науки" 2015-16 року. –

Розробник: Г. В. Бітківська, доцент кафедри світової літератури
кандидат педагогічних наук, доцент.
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світової літератури

Протокол від " 20 " січня 2016 року № 6

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ю.І. Кувбасенко)
(прізвище та ініціали)

Години відповідають робочому навчальному плану.

Заступник директора Гуманітарного інституту
з науково-методичної та навчальної роботи

(О.В. Сременко)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	5
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	8
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Історія зарубіжної літератури Середньовіччя</i>	9
<i>Змістовий модуль II. Історія зарубіжної літератури Відродження.</i>	13
Педагогічний менеджмент.	18
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Історія зарубіжної літератури»	17
V. Плани семінарських занять.	18
VI. Теми для самостійного опрацювання.	27
Карта самостійної роботи студента.	29
VII. Система поточного та підсумкового контролю.	30
VIII. Методи навчання.	32
IX. Методичне забезпечення курсу	32
X. Питання для самоконтролю	33
XI. Рекомендована література	
Основна.	36
Додаткова.	38

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Історія зарубіжної літератури» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою світової літератури на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра».

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяг знань, які має засвоїти бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Історія зарубіжної літератури», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Історія зарубіжної літератури» є складовою частиною дисциплін філологічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки **завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації**, зокрема: опанування системою знань про закономірності світового літературного процесу в добу Середньовіччя і Відродження, національну своєрідність літературних процесів у різних країнах Європи, суттєві особливості художньої майстерності найзначніших письменників зазначених епох, професійну підготовку висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі освіти відповідно до вітчизняних та європейських стандартів.

Мета курсу – розкрити закономірності світового літературного процесу в добу Середньовіччя і Відродження, національну своєрідність літературних процесів у різних країнах Європи, художні особливості творчості письменників зазначеного періоду.

Завдання курсу:

- формування уявлень про соціокультурні та економічні чинники розвитку європейських країн у зазначений період;
- аналіз та інтерпретація найвизначніших художніх творів зазначеного періоду;
- виявлення художніх домінант стилів епох індивідуальних стилів письменників;
- розвиток умінь роботи з літературознавчими джерелами;
- закріплення і поглиблення теоретичних знань, які складають основу курсу, зокрема, теоцентризм, аскетизм, ієрархічність, контрастність, періодизація літератури Середньовіччя і Відродження, система провідних жанрів та ін.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на **засвоєнні знань** із таких питань: проблема періодизації історії зарубіжної літератури Середньовіччя і

Відродження, дискусійні питання щодо визначення провідних художніх стилів, визначення філософських і художніх доміант творчості видатних європейських письменників зазначеного періоду.

Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання навчально-дослідницьких завдань, зокрема реферативних досліджень з актуальних проблем історії зарубіжної літератури Середньовіччя і Відродження.

Під час лекційних і семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти мають **набути такі уміння та навички:**

- самостійно аналізувати та здійснювати інтерпретацію художніх текстів означеного періоду згідно з естетичними категоріями;
- самостійно визначати жанрові особливості вивчених творів;
- самостійно визначати суттєві художні особливості перекладів художніх текстів;
- самостійно проводити дослідження художніх текстів з використанням завдань за запланованою програмою;
- самостійно складати конспект і тези рекомендованих літературознавчих праць;
- самостійно користуватися словниково-довідковою літературою та складати бібліографію з визначеної проблеми;
- самостійно готувати повідомлення (доповідь) щодо проблем дослідження літератури означеного періоду.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 60 год, із них 14 год – лекції, 14 год – семінарські заняття, 4 год — проміжний модульний контроль, 28 год – самостійна робота, вид контролю —.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: історія зарубіжної літератури Середньовіччя та Відродження.

Курс:	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>2 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>60 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 години</i></p>	<p>Галузь знань <i>0203 " Гуманітарні науки "</i></p> <p>Напрямок підготовки: 6.020303 Філологія (мова і література англійська) 6.020303 Філологія (мова і література німецька) 6.020303 Філологія (мова і література іспанська) 6.020303 Філологія (мова і література італійська) 6.020303 Філологія (мова і література французька) 6.020303 Філологія (мова і література китайська) 6.020303 Філологія (мова і література японська)</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>"бакалавр"</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 1.</p> <p>Семестр: 2.</p> <p>Аудиторні заняття: 28 годин, з них: Лекції (теоретична підготовка): <i>14 годин</i> Семінарські заняття: <i>14 годин</i></p> <p>Самостійна робота: <i>28 години</i></p> <p>Проміжний модульний контроль: <i>4 години</i></p> <p>Вид контролю: —</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Самостійна робота	Проміжний мод. контроль
Змістовий модуль I. Література європейського Середньовіччя								
1.	Вступ. Специфіка Середньовіччя як історичної і культурної доби			2			6	
2-3.	Особливості розвитку літератури європейського Середньовіччя			4		8	8	2
<i>Разом</i>		30	14	6		8	14	2
Змістовий модуль II. Література європейського Відродження								
4.	Специфіка Відродження як історичної і культурної доби			2			6	
5.	Особливості розвитку літератури європейського Відродження			4		6	8	
<i>Разом</i>		30	14	8		6	14	2
<i>Разом за навчальним планом</i>		60	28	14		14	28	4

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Історія зарубіжної літератури Середньовіччя

Лекція 1 (2 год)

ВСТУП. Специфіка Середньовіччя як історичної і культурної доби. Загальна характеристика літератури раннього Середньовіччя

Середньовічна література: хронологічні межі та періодизація. Загальна характеристика літератури раннього Середньовіччя: латинська література («учена» література латиною) і народно-поетична література.

Народний епос раннього Середньовіччя. Героїчні та фантастичні саги. Кельтські саги (скели) про Кухуліна. Поєднання міфологічних і казкових рис в образі Кухуліна. Художні особливості ірландських скел.

Скандинавські саги. «Старша Едда»: міфологічні, дидактичні, героїчні пісні. Фаталістична концепція світу й опис його загибелі у пісні «Пророцтво Вьольви». «Молодша Едда» Сноррі Стурлусона як підручник поезії скальдів і збірка міфів про богів Одіна, Бальдра, Локі та ін. Поезія скальдів (Егіль Скаллагримсон), основні поетичні прийоми: кенінги (перифраз на основі певних правил), хейті (інакомовлення на основі асоціацій, синонімів), жанрова та метрична системи.

Англосаксонська епічна поезія: «Поема про Беовульфа». Борхес про історію знахідки та публікацію поеми, основні сюжетні колізії, особливості композиції.

Основні поняття: раннє Середньовіччя, зріле, або високе Середньовіччя, народний епос, саги, скели, поезія скальдів, кенінги, хейті.

Література:

1. Бой Кухуліна с Фердиадом. Смерть Кухуліна . Преследование Диармайда и Грайне // Исландские саги. Ирландский эпос / Библиотека всем. лит. — Т. 8. — М., 1973. — С. 607–633; 652–663; С. 718–794.
2. Ірландська середньовічна лірика / Пер. Ю. Винничука // Всесвіт. — 1992. — №3–4. — С. 134–138.
3. Смирнов А.А. Древнеирландский эпос // Исландские саги. Ирландский эпос . — С. 547–564.
4. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. — Львів, 1982. — С. 17–22.

5. Мелетинский Е.М. Кельтский эпос // История всемирной литературы: В 9-ти томах. Т. 2. — М., 1987. — С. 460–467.
6. Качуровський І.В. Острів фантастів... // Качуровський І.В. Генерика і архітектоніка. — К., 2005. — С. 40–50.
7. Стеблин-Каменский М.И. Мир саги: Становление литературы. — Л., 1984. — 246 с.
8. Макферсон Дж. Поэмы Оссиана. — Л., 1983.
9. Борхес Х. Л. Наставления. — СПб, 2005.
10. <http://kuzmenko.org.ua/lithistories/medieval>
11. <http://www.norse.narod.ru> – (скандинавська л-ра, рос.).

Семинар 1

Героїчний епос раннього Середньовіччя. Кельтський епос (2 год)

Лекція 2 (2год)

Загальна характеристика літератури зрілого Середньовіччя

Тематичне розмаїття літератури зрілого Середньовіччя: релігійна література, рицарська література, міська література.

Система жанрів рицарської літератури: героїчний епос, куртуазна лірика, рицарський роман.

Основні зразки героїчних епосів: французький героїчний епос «Пісня про Роланда», іспанський героїчний епос «Пісня про мого Сіда», німецький героїчний епос «Пісня про Нібелунгів».

Куртуазія як культурний феномен. Походження терміна. Південна і північна моделі куртуазії. Відображення куртуазії в літературі. Куртуазна лірика: основні поетичні школи (поезія трубадурів, поезія труверів, поезія міннезінгерів) та їхні художні відкриття..

Рицарський роман: виникнення жанру, спільне і відмінне з героїчним епосом, основні цикли, тексти, художні особливості. Художні особливості «Роману про Трістана та Ізольду», його літературне відлуння.

Основні поняття: героїчний епос, тирада (лесса), тонічний вірш, алітерація, куртуазія, куртуазна лірика, поезія трубадурів, поезія труверів, поезія міннезінгерів, рицарський роман, авентюра.

Література:

1. Пісня про Роланда
2. Пісня про мого Сіда
3. Пісня про Нібелунгів

4. Пісні трубадурів / Перекл. М. Терещенко // Сузір'я французької поезії: В 2 т. — Т. 1. — К., 1971.
5. Поезія міннезінгерів / Перекл. Л. Первомайський // Первомайський Л. Твори: В 7 т. — Т. 6. — К., 1978.
6. Фогельвайде Вальтер фон дер. Поезії / Перекл. П. Тимочко // Всесвіт. — 1999. — № 7. — с. 81–89.
7. Роман про Трістана та Ізольду. — К., 1992.
8. Мелетинский Е. М. Средневековый роман: происхождение и классические формы. — М.: Наука, 1983. — 362 с.
9. Михайлов А.Д. Французский рыцарский роман и вопросы типологии жанра в средневековой литературе. — М., 2006.
10. Михайлов А.Д. Средневековые легенды и западноевропейские литературы. — М.: Языки славянской культуры, 2006. — 264 с.
11. Преследование Диармайда и Грайне // Исландские саги. Ирландский эпос / Библиотека всемирной лит. — Т.8. — М., 1973. — С. 718–794.
12. Кретьен де Труа // Зюмтор П. Опыт построения средневековой поэтики. — М., 2003. — С. 489–497.

Семінар 2.

“Пісня про Роланда” як вершина французького героїчного епосу (2 год)

Семінар 3

Рицарський роман як новий жанр середньовічної літератури (2 год)

Лекція 3 (2год)

Міська література. Творчість Данте

Культура середньовічного міста як передумова виникнення міської літератури.

Жанрове й тематичне розмаїття міської літератури: фаблію, шванк; тваринний епос («Роман про Ренара»), алегорична поема («Роман про Троянду»), міська лірика й драматургія.

Огляд життя і творчості Данте. Збірка «Нове життя», виявлення в ній традицій «солодкого нового стилю», жанрові ознаки сонету. Возвеличення в образі Беатріче якостей земної жінки до Мадонни.

Античні й середньовічні джерела «Божественної комедії». Жанрова своєрідність твору, його зв'язок із жанром видіння. Композиція поеми, символіка чисел у творі. Данте про сенс твору в листі до Канграде делла Скала (абуквальний, алегоричний, моральний і анагогічний рівні).

Всесвітнє значення поеми Данте. І. Франко про Данте і його поему.
Основні переклади «Божественної комедії» українською мовою.

Основні поняття: міська література, «солодкий новий стиль», сонет, терцина.

Література:

1. Із „Роману про Троянду” // Сузір’я французької поезії / Пер. і переспів М. Терещенка. — К.: Дніпро, 1971.
2. Роман про Ренара / Переспів з давньофранцузької В. Коптілова // Всесвіт. — 2001. — № 1–2. — С. 124–136.
3. Данте. Божественна комедія / Пер. з італ. і коментарі Є.А. Дроб’язка; Передмова О.Б. Алексєєнко. — Харків: Фоліо, 2001. — 607 с.
4. Данте. Божественна комедія. Пекло / Пер. з італ. П. Карманського та М. Рильського; Вступ. ст. О.І. Білецького. — К.: Держ вид-во худ. літ., 1956. — 221 с.
5. Данте. Нове життя / Пер. з італ. М. Бажана, І. Драча, В. Житника, В. Коротича, Д. Павличка, А. Перепаді. — К.: Дніпро, 1965. — 136 с.
6. Франко І.Я. Данте Алігієрі. Характеристика середніх віків. Життя поета і вибір його поезії // Франко І.Я. Зібрання творів: У 50-ти томах. — Т. 12. — К.: Наукова думка, 1989. — С. 7–231.
7. Білецький О.І. Поема Данте // Білецький О.І. Зібрання праць: В 5-ти томах. — Т.5. — К., 1966.
8. Кочур Г. Данте в українській літературі // Дантовские чтения. — М.: Наука, 1971. — С. 181–202.
9. Новикова М. Українська „Божественна комедія” // Сучасність. — 1995. — №5. — С. 62–64.
10. Голенищев-Кутузов И.Н. Творчество Данте и мировая культура. — М., 1971.
11. Данте і Україна / Уклав М. Стріха. — К., 2000.
12. Стріха М. Данте й українська література. Досвід рецепції на тлі „запізнілого націєтворення”. — К.: Критика, 2003. — 164 с.
13. Ковбасенко Ю.І. Всесвітня література. Доба Середньовіччя // Тема. — 2000. — №3. — С. 69–87.

Семінар 4. Данте Алігієрі “Божественна комедія”

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Історія зарубіжної літератури Відродження

Лекція 4 (2 год)

Специфіка Відродження як культурної і історичної доби.

Італійське Відродження

Література Відродження, її основні риси та періодизація. Роль ренесансного гуманізму в утвердженні культури Відродження.

Поняття «Передвідродження», його визначальні ознаки: актуалізація античної спадщини, пробудження інтересу до людської особистості, певних аспектів реального світу тощо. Представники Передвідродження: англійський поет, основоположник англійської національної літератури Дж.Чосер (1340—1400 рр.), французький поет, автор творів антиаскетичного сатиричного спрямування Ф. Війон (1431 р. — після 1463 р.), нідерландський живописець і мініатюрист Я.Ван Ейк (1390-1441 рр.) та ін.

Відродження як епоха створення нової культури, заснованої на принципі вільного розвитку автономної особистості, її звільнення від релігійної опіки й церкви, уславлення радощів земного життя, прагнення критично ставитись до світу: зовнішнього і внутрішнього.

Італійське Відродження: своєрідність, періодизація (треченто, кватроченто, чінквеченто). Треченто: Петрарка, Бокаччо. Кватроченто: Матео Боярдо, «Закоханий Роланд». Чінквеченто: Лодовіко Аріосто, «Шалений Роланд»; Торквато Тассо, «Звільнений Єрусалим». Поняття про маньєризм.

Петрарка. Огляд життєвого і творчого шляху. Жанрове розмаїття «Книги пісень» (Il Canzoniere): 317 сонетів, 29 канцон, 9 секстин, 7 балад, 4 мадригали; основні редакції. Центральний образ ліричного героя. Різні теми: антиватиканські сонети (68, 114, 136–138), патріотичні канцони (53, 128), сонети на життя і на смерть донни Лаури. Значення творчості Петрарки: звільнення поезії від містики, алегоризму і абстракції; новаторство в любовній ліриці — зображення кохання як реального земного почуття, психологічний аналіз стану закоханого; надання поетичній формі самостійного значення. Поняття про петраркізм як рух у європейській поезії, наслідування поетичного стилю Петрарки.

Бокаччо. Композиція, проблематика, система образів “Декамерона”, його значення для розвитку нової європейської прози.

Основні поняття: Перед відродження, Відродження, неоплатонізм, сонет, збірка новел.

Література:

1. Петрарка Ф. Канцоньєре. — Харків: Фоліо, 2007. — 282 с.

2. Петрарка Ф. Письмо к потомкам. Моя тайна, или Книга бесед о презрении к миру.
3. Боккаччо. Декамерон. — К. : Вид. центр «Просвіта», 2006.
4. Наливайко Д.С. Искусство: Направления. Течения. Стили. — К.: Мыстецтво, 1981.
5. Кочур Г. Джованні Боккаччо // Там же, с. 144—172.
6. Наливайко Д. Джованні Боккаччо: на переході від Високого середньовіччя до Відродження // Там же, с. 181—211.
7. Парандовский Я. Петрарка // Иностранная литература. — 1974. — № 6. — С. 5—148.
8. Делюмо Ж. Цивилизация Возрождения. — Екатеринбург, 2006.

Семінар 5. Ідейно-художні особливості лірики Відродження.

Лекція 5 (2 год)

Французька та іспанська література Відродження

Історичні умови у Франції доби Відродження.

Творчість Франсуа Війона як вінець літератури середньовіччя. Гуманістичні тенденції в баладах Війона.

Передумови й загальна характеристика французького Відродження. Традиції та новаторство у романі Маргарити Наваррської «Гептамерон». Історія створення роману Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель». Гуманістичні ідеї у творі: утвердження краси й могутності природи людини; віра в творчі можливості людини; гуманістична програма освіти; ідеал розумного, доброго правителя; захист свободи й незалежності; мрія про справедливе суспільство. Прийом карнавалізації у творі.

Традиції петраркізму в ліриці Ронсара. Криза ренесансних ідеалів у творчості Агріппи д'Обін'є («Трагічні поеми») і Монтеня («Спроби»).

Історичні умови в Іспанії доби Відродження. Генезис жанру шахрайського роману: «Ласарильо з Тормеса», Ф. Кеведо «Життя пройдисвіта на ймення Дон Пабло».

Поезія. Гарсіласо де ла Вега. Камоенс.

Сервантес. Роман «Дон Кіхот» як пародія на лицарські романи та трагікомічна епопея іспанського життя. Значення твору для розвитку нової європейської прози.

Драматургія. Лопе де Вега.

Основні поняття: гуманізм, сміхові прийоми, сонет, філософська проза.

Література:

1. Війон. Балади (у перкл. Л. Первомайського)
2. Рабле. «Гаргантюа і Пантагрюель».
3. Ронсар. Лірика.
4. Бахтин М.М. Творчество Франсуа Рабле и народная смеховая культура Средневековья и Ренессанса. — М., 1990.
5. Сервантес М. Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі. Переклали М. Лукаш, А. Перепадя. — К., 1995.
6. Лопе де Вега. Овеча криниця. Собака на сні. — К., 1962.
7. Боткин В. П. Письма об Испании. — Л.: Наука, 1976. — 344 с.
8. Державин К. Н. Сервантес: Жизнь и творчество. — М., 1958.
9. История всемирной литературы: В 9-ти томах. Т. 3. — М., 1987.
10. История зарубежной литературы. Средние века и Возрождение / М.П. Алексеев, В.М. Жирмунский, С.С. Мокульский, А.А. Смирнов. — М.: Высшая школа, 1987. — 414 с.
11. Менендес Пидаль Р. Избранные произведения. Испанская литература средних веков и эпохи Возрождения. — М.: Изд-во иностр. лит., 1961. — 772 с.
12. Плавский З. И. Лопе де Вега. 1562–1635. — М., Л., 1960.
13. Сервантес и всемирная литература: Сб. статей. — М., 1969.

Семінар 6. Сервантес. Дон Кіхот.

Лекція 6 (2 год)

Німецька література доби Відродження

Специфіка культури гуманізму в Німеччині та Нідерландах, її вплив на розвиток літератури. Виникнення книгодрукування, поширення «народних книг». Характеристика книги про Тіля Ейленшпігеля (прибл. 1500 р.) як збірки майже 100 шванків про життя, пригоди й витівки Тіля Ейленшпігеля. Літературна обробка образу Тіля у романі Шарля де Костера «Легенда про Тіля Уленшпігеля і Ламме Гудзака». Особливості композиції та трактування головного персонажа в першій книжковій версії історії про Фауста (1587 р.) Йогана Шпіса.

Творчість Себастьяна Бранта (1457-1511). Художня своєрідність

сатирико-дидактичного твору «Корабель дурнів» (1494).

Еразм Роттердамський (1466-1536) як найвидатніший представник нідерландського Відродження. Специфіка форми твору «Похвальне слово Глупоті» (жартівливий панегірик). Алегоричний сенс похвату Глупоти (Самолюбство, Улесливість, Лінь, Насолода, Обжерливість, Розгул і Непробудний сон). Антифоеенний пафос «Жалоби Миру, звідусіль вигнаного й злоланого» Еразма Роттердамського.

Основні поняття: гуманізм, «народні книги», сатира, дидактика, алегорія, літературне обрамлення.

Література:

1. Себастьян Брант. Корабель дурнів.
2. Еразм Роттердамський. Похвала Глупоті. Жалоба Миру, звідусіль вигнаного й злоланого.
3. Эразм Роттердамский и его время. — М.: Наука, 1989. — 280 с.
4. Цвейг С. Триумф и трагедия Эразма Роттердамского. — М.: Республика, 1992. — С. 159–288.

Лекція 7 (2 год)

Англійська література доби Відродження

Історичні і соціальні умови в Англії 14–16 ст. Передренесанс: Дж. Чосер, «Кентерберійські оповідання».

Утопія. Томас Мор.

Театр і драма. Попередники Шекспіра.

Огляд життя і творчості Шекспіра. Шекспірівське питання: позиції шекспіристів та антишекспіристів, огляд дискусії І. Гілілова та М. Балашова. Жанрові різновиди драматургії Шекспіра. Періодизація творчості Шекспіра. «Ромео і Джульєтта»: особливість драматичного конфлікту, система образів, еволюція характерів головних персонажів. Ідейно-художня своєрідність трагедії «Гамлет». Поняття про гамлетизм. Пізня творчість. «Буря».

Особливості художнього втілення біографії та творчості В. Шекспіра в англійській літературі другої половини ХХ ст. — початку ХХІ ст. (Т. Стоппард «Закоханий Шекспір», «Розенкранц і Гільденстерн метрві»; Е. Бонд «Лір», «Бінго»; Р. Най «Містер Шекспір», «Міссіс Шекспір» та ін.).

Основні поняття: комедія, трагедія, сонет.

Література:

1. Чосер Дж. Кентерберрійські оповідання.
2. Шекспір В. Сонети. Сон літньої ночі. Король Лір. Отелло. Ромео і Джульєтта. Гамлет. Буря
3. Лучук О. Shskespeareana // Лучук О. Діалогічна природа літератури. — Львів: Вид-во Укр. катол. ун-ту, 2004. — С. 47— 120.
4. Шаповалова М.С. Шекспір в українській літературі. — Львів, 1976.
5. Шестаков В. Мой Шекспир. Гуманистические темы в творчестве Шекспира. — М.: Славянский диалог, 1998. — 112 с.
6. Холлидей Ф. Шекспир и его мир. — М.: Радуга, 1986. — 186 с.

Семінар 7. Еволюція індивідуального стилю В. Шекспіра:

Ромео і Джульєтта. Гамлет. Буря

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Історія зарубіжної літератури»

Разом: 60 год., лекції – 14 год., семінарські заняття – 14 год.,

самостійна робота – 28 год., МК – 4 год.,

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Модулі	Змістовий модуль I					Змістовий модуль II					
Назва модуля	Історія зарубіжної літератури Середньовіччя					Історія зарубіжної літератури Відродження					
Кількість балів за модуль	78 балів					72 бали					
Лекції	1	2		3		4	5	6		7	
Дати											
Теми лекцій	ВСТУП. Специфіка Середньовіччя як історичної і культурної доби 1 б	Загальна характеристика літератури зрілого Середньовіччя 1 б		Поема Данте Аліг'єрі “Божественна комедія” – філософсько-художній синтез середньовічної культури 1 б		Специфіка Відродження як культурної і історичної доби. Італійське Відродження 1 б	Французька та іспанська література Відродження 1 б	Німецька література доби Відродження 1 б		Англійська література доби Відродження 1 б	
Теми семінарських занять	Кельтський епос 1 + 10 б.	“Пісня про Роланда” як вершина героїчного епосу 1 + 10 б.	Рицарський роман як новий жанр середньовічної літератури 1 + 10 б.	Данте Аліг'єрі. Божественна комедія 1 + 10 б.		Ідейно-художні особливості лірики Відродження 1 + 10 б.	Сервантес. Дон Кіхот 1 + 10 б.	Еволюція індивідуального стилю В. Шекспіра: Ромео і Джульєтта. Гамлет. Буря 1 + 10 б.			
Оцін. Семін.	2 семінари x 10					3 семінари x 10					
Самостійна робота	Тема 1 (5 балів)		Тема 2 (5 балів)			Тема 3 (5 балів)			Тема 4 (5 балів)		
	Фахові видання - 16 б										
Мод. контр. робота	25 б.					25 б.					
Заг. кількість балів 150, коефіцієнт 1,5											
Підсумковий контроль	—										

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I Історія зарубіжної літератури Середньовіччя

Семінар № 1

Героїчний епос раннього Середньовіччя. Кельтський епос (2 год)

1. Загальна характеристика культури кельтів (IV ст. до н.е. — XII ст.).
2. Кельтський епос: виконавці, цикли, жанрові ознаки, основні мотиви, стиль, система образів-персонажів.
3. Міфологічні і казкові мотиви в скелах про Кухуліна як ознаки архаїки.
4. Кухулін як типовий епічний богатир.
5. Вплив кельтського епосу на світовий літературний процес.

Завдання:

1. Дібрати цитати з рекомендованих текстів для пояснення ідейно-художніх особливостей народного героїчного епосу: тематика, квазіісторизм, формальні ознаки (поєднання прози і поезії, наявність описів, тропів, тип віршоскладання), фольклорні мотиви, антиципація тощо.
2. Дослідити міфологічні (народження героя, походження імені, перший подвиг, відображення родо-племенних стосунків: мотив кривавої помсти, роль жінок тощо) і казкові (магічна основа богатирської сили, пошук нареченої, виконання завдань, поєдинок із сином, чарівна зброя, кінь-побратим, трикратність, гіперболізм) мотиви в скелах про Кухуліна.

Основні поняття: кельтський епос, скела, сага, квазіісторизм.

Основна література:

1. Бой Кухуліна с Фердиадом. Смерть Кухуліна // Исландские саги. Ирландский эпос / Библиотека всемирной литературы. — Т. 8. — М., 1973. — С. 607–633; 652–663.
2. Смирнов А.А. Древнеирландский эпос // Там же. — С. 547–564.
3. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. — Львів, 1982. — С. 17–22.
4. Мелетинский Е.М. Кельтский эпос // История всемирной литературы: В 9-ти томах. Т. 2. — М., 1987. — С. 460–467.

Додаткова література:

1. Преследование Диармайда и Грайне // Исландские саги. Ирландский эпос / Библиотека всемирной литературы. — Т. 8. — М., 1973. — С. 718–794.
2. Макферсон Дж. Песни Оссиана. — Л., 1977.
3. Ірландська середньовічна лірика / Пер. Ю. Винничука // Всесвіт. — 1992. — №3–4. — С. 134–138.

4. Качуровський І.В. Острів фантастів... // Качуровський І.В. Генерика і архітектоніка. — К., 2005. — С. 40–50.
5. Стеблин-Каменский М.И. Мир саги: Становление литературы. — Л., 1984. — 246 с.

Семинар №2

“Пісня про Роланда” як вершина французького героїчного епосу (2 год)

1. Історична основа та сюжет “Пісні про Роланда”.
2. Проблематика та система образів “Пісні про Роланда”.
3. “Пісня про Роланда” і “Слово о полку Ігоревім”: спільне та відмінне.
4. Еволюція героїчного епосу як жанру (“Пісня про мого Сіда”, “Пісня про Нібелунгів”):
 - Політична, родинно-побутова, соціальна проблематика “Пісні про мого Сіда”, демократизація головного героя, психологічна спрямованість тексту;
 - “Пісня про Нібелунгів” як результат тривалого розвитку традиційних епічних сюжетів; сполучення стародавньої героїки та куртуазного етикету в епосі.

Основні поняття: героїчний епос, тирада (лесса), тонічний вірш, алітерація.

Завдання:

1. Використовуючи навчально-методичну літературу, з’ясуйте жанрові та стилістичні ознаки епосів і узагальніть відомості в таблиці за зразком.

Зразок.

№ п/п	Предмет дослідження	Беовульф	Пісня про Роланда	Пісня про мого Сіда	Пісня про Нібелунгів	Слово о полку Ігоревім
1	Національна приналежність	Англосаксонський епос				
2	Час створення	IX				
3	Обсяг	3183 вірші				
4	Метрика	Тонічний вірш				
5	Фоніка	Алітерація				
6	Строфіка	-	Тиради (лесси)			
7	Проблематика	Героїка				
8	Співвідношення фактів і	Вимисел з фрагментом				

	вимислу	історії VI ст.				
--	---------	----------------	--	--	--	--

Основна література:

1. Пісня про Роланда / Пер. В. Пашенка і Н. Пашенко. — К., 2003.
2. Пісня про Роланда / Пер. В. Щурата. — Львів, 1918; або Пісня про Роланда // Тема. — 2000. — №3. — С. 88–109.
3. Пісня про мого Сіда // Література західноєвропейського Середньовіччя / під ред. Н.О.Висоцької. — Вінниця, 2003. — С. 176–192.
4. Пісня про Нібелунгів // Всесвіт. — 1996. — № 12. — С. 157–167; або Пісня про Нібелунгів // Література західноєвропейського Середньовіччя / під ред. Н.О. Висоцької. — Вінниця, 2003. — С. 201–239.
5. Слово про Ігорів похід / Пер. М.Рильського // Слово о полку Игореве. — Л.: Сов. писатель, 1985. — С. 297–315.
6. Ковбасенко Ю.І. Всесвітня література. Доба Середньовіччя // Тема. — 2000. — №3. — С. 16–30.
7. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. — Львів, 1982. — С. 54–79.

Додаткова література:

1. Грушевський М.С. Історія української літератури: В 6 т. — Т. 2. — К.: Либідь, 1993. — С. 159–221.
2. Михайлов А.Д. Французский героический эпос. Вопросы поэтики и стилистики. — М., 1995.
3. Смирнов А.А. Средневековая литература Испании. — Л., 1965.
4. Хослер А. Германский героический эпос и сказание о нибелунгах. — М., 1960.

Семинар №3

Рицарський роман як новий жанр середньовічної літератури (2 год)

1. Рицарський роман: виникнення, проблематика, поетика, основні цикли. Є. Мелетинський про відмінності між героїчним епосом і куртуазним романом, про розвиток бретонського циклу західноєвропейського рицарського роману XII ст.
2. Історія реконструкції і дослідження тексту “Роману про Трістана та Ізольду”, основні літературознавчі джерела. Найвідоміші переклади українською мовою.
3. “Роман про Трістана та Ізольду”: проблематика, сюжет, система образів, художні особливості.
4. Літературне відлуння мотивів та образів оповідок про Трістана та Ізольду в українській літературі (Леся Українка, “Ізольда Білорука”, поезії

М. Рильського, М. Вороного та ін.), у світовій літературі (поема „Сер Трістрем” В. Скотта (1804), музична драма Р. Вагнера (1857–1859), поеми Метью Арнольда „Трістан і Ізольда” (1852) і Алджернона Суїнберна „Трістрам із Ліонесса”(1882), новела Томаса Манна „Трістан” (1902), драма Ернста Хардта „Блазень Тантрис” (1906), романи Джеймса Джойса „Поминки по Фіннегану” (1939), Марії Кунцевич „Трістан” (1967), Іржі Марека „Трістан, або Про кохання” (1985) та ін.).

Основні поняття: рицарський роман, античний, бретонський і візантійський цикли рицарських романів.

Завдання:

1. Дібрати з тексту “Роману про Трістана та Ізольду” кілька цитат для ілюстрацій відмінностей між героїчним епосом і рицарським романом.

2. Виділити в текстах скели „Преследование Диармайда и Грайне” і “Роману про Трістана та Ізольду” подібні елементи сюжету; прокоментувати художні особливості уривків, зумовлені жанровими ознаками творів (героїчний епос — рицарський роман).

3. Знайти спільне і відмінне в “Романі про Трістана та Ізольду” та поемі Лесі Українки “Ізольда Білорука”.

Основна література:

1. Роман про Трістана та Ізольду. — К., 1992; або Роман про Трістана та Ізольду // Література західноєвропейського Середньовіччя / під ред. Н.О.Висоцької. — Вінниця, 2003. — С. 286–356.
2. Леся Українка. Ізольда Білорука // Українка Леся. Твори в чотирьох томах. — Т. 1. — К., 1981. — С.472–481.
3. Ковбасенко Ю.І. Всесвітня література. Доба Середньовіччя // Тема. — 2000. — №3. — С. 43–53.
4. Лицарський роман // Література західноєвропейського Середньовіччя / під ред. Н.О.Висоцької. — Вінниця, 2003. — С. 26–270.
5. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. — Львів, 1982. — С. 95–116.

Додаткова література:

1. Михайлов А.Д. Французский рыцарский роман и вопросы типологии жанра в средневековой литературе. — М., 2006.
2. Михайлов А.Д. Средневековые легенды и западноевропейские литературы. — М.: Языки славянской культуры, 2006. — 264 с.
3. Преследование Диармайда и Грайне // Исландские саги. Ирландский эпос / Библиотека всемирной лит. — Т.8. — М., 1973. — С. 718–794.
4. Кретьен де Труа // Зюмтор П. Опыт построения средневековой поэтики. — М., 2003. — С. 489–497.

Семинар №4

Данте Аліґ'єрі. Божественна комедія (2 год)

1. Основні віхи життя і творчості Данте.
2. “Нове життя” як перший автобіографічний твір у європейській літературі; риси “солодкого нового стилю” в ньому.
3. Поема “Божественна комедія” — філософсько-художній синтез середньовічної культури.
4. Традиція зображення потойбічного світу в міфології та літературі.
5. Особливості світобачення в поемі, її алегоричний зміст і композиція.
6. Відлуння творчості Данте у світовій літературі. Найвідоміші переклади творів Данте українською мовою.

Основні поняття: “солодкий новий стиль”, сонет, терцина.

Завдання:

1. Скласти хронологічну таблицю життя і творчості Данте.
2. Дослідити риси “солодкого нового стилю” у сонеті 16 „Хто в гроні дів мою углядить панну...”. Вивчити сонет напам’ять.
3. Зобразити графічно (в таблиці) кола пекла і грішників, які в них караються.

Основна література:

2. Данте. Божественна комедія / Пер. з італ. і коментарі Є.А. Дроб’язка; Передмова О.Б. Алексеєнко. — Харків: Фоліо, 2001. — 607 с.
3. Кочур Г. Данте в українській літературі // Дантовские чтения. — М.: Наука, 1971. — С. 181–202.
4. Новикова М. Українська „Божественна комедія” Сучасність. — 1995. — №5. — С. 62–64.
5. Ковбасенко Ю.І. Всесвітня література. Доба Середньовіччя // Тема. — 2000. — №3. — С. 69–87.

Додаткова література:

1. Данте. Божественна комедія. Пекло / Пер. з італ. П. Карманського та М. Рильського; Вступ. ст. О.І. Білецького. — К.: Держ вид-во худ. літ., 1956. — 221 с.
2. Данте. Нове життя / Пер. з італ. М. Бажана, І. Драча, В. Житника, В. Коротича, Д. Павличка, А. Перепаді. — К.: Дніпро, 1965. — 136 с.
3. Білецький О.І. Поема Данте // Білецький О.І. Зібрання праць: В 5-ти томах. — Т.5. — К., 1966.
4. Голенищев-Кутузов И.Н. Творчество Данте и мировая культура. — М., 1971.

5. Данте і Україна / Уклав М. Стріха. — К., 2000.
6. Стріха М. Данте й українська література. Досвід рецепції на тлі „запізнілого націєтворення”. — К.: Критика, 2003. — 164 с.
7. Франко І.Я. Данте Алігієрі. Характеристика середніх віків. Життя поета і вибір його поезії // Франко І.Я. Зібрання творів: У 50-ти томах. — Т. 12. — К.: Наукова думка, 1989. — С. 7–231.

Модуль 2. Історія зарубіжної літератури Відродження

Семинар № 5

Ідейно-художні особливості лірики Відродження (Франческо Петрарка, П'єр Ронсар) (2 год)

1. «Канцоньєре» Петрарки: історія створення, традиції та новаторство у збірці.
2. Образ Лаури: автобіографізм, символіка, реалістичні мотиви, засоби творення образу.
3. Характер ліричного героя, його співвідношення з автором.
4. Вплив творчості Петрарки на розвиток європейської поезії. Поняття про петраркізм.
5. Тематика сонетів П. Ронсара, втілення автобіографічних мотивів у поезіях.
6. Своєрідність втілення неоплатонічної концепції кохання у сонетах П. Ронсара (відчуття кризи Ренесансу).
7. Новаторство П. Ронсара в жанрі сонета (чистота і природність почуттів, внутрішня музичність, варіанти типу римування терцетів, обов'язкове чергування чоловічої і жіночої рими, утвердження 12-складового александрійського вірша тощо).
8. Еволюція жанру сонета в художній системі Ренесансу, формування національних типів сонета, його популярність у різні часи.

Основні поняття: сонет, чоловіча і жіноча рима, олександрійський вірш, неоплатонізм.

Завдання: 1. Виписати зі словника літературознавчих термінів визначення і характерні ознаки понять *сонет, чоловіча і жіноча рима, олександрійський вірш*.

2. Виписати із філософського енциклопедичного словника визначення поняття *неоплатонізм*.

3. Вивчити напам'ять один із сонетів зазначених авторів.

Основна література:

1. Петрарка Франческо. Сонети / Пер. Д. Паламарчук // Всесвіт. — 1974. — №8; або Петрарка Франческо. Сонети / Пер. Г. Кочур // Кочур Г. Друге

- відлуння. — К., 1991; або Петрарка Франческо. Сонети. — М.: Правда, 1984. — 592 с.
2. Ронсар П. де. Лірика. — К.: Дніпро, 1977. — 159 с.
 3. Камознс Л. де. Лирика. — М.: Худ. лит., 1980.
 4. Западноевропейский сонет (XIII–XVII века) / Авт. вступ. ст. З.И. Плавский. — Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1988. — 496 с.
 5. Хлодовський Р.И. Франческо Петрарка: Поэзия гуманизма. — М., 1974.

Додаткова література:

1. Парандовский Я. Петрарка // Иностранная литература. — 1974. — № 6. — С. 5–148.
2. Бажан М. Петрарка в восточнославянском мире // Бажан М. Думи і спогади. — К.: Рад. письм, 1982.

Семінар № 6

Сервантес. Дон Кіхот (2 год)

1. “Дон Кіхот”: історія створення, проблематика, художні особливості. І. Франко про роман Сервантеса.
2. Дон Кіхот як пародійна постать, збіднілий ідальго, мислитель-гуманіст. Еволюція образу в романі. Новаторство Сервантеса в зображенні характерів людей.
3. Глибокий соціальний та етичний смисл образу Санчо.
4. Художня своєрідність композиції твору: “роман великої дороги”, вставні новели, естетичні міркування автора, літературна полеміка тощо.
5. Вплив Сервантеса на розвиток жанру роману у світовій літературі.

Основні поняття: пародія, рицарський роман, вставні новели, “роман великої дороги”.

Завдання:

1. Прочитайте сонети на початку роману „Дон Кіхот”. Поясніть їхнє значення для розуміння ідеї твору.
2. Доберіть із тексту роману приклади порівняння Дон Кіхота й Амадіса Гальського. Поясніть їхній сенс.
3. Простежте за текстом твору, як змінюється трактування образу Дон Кіхота у I і II частині роману.
4. Випишіть із тексту роману 5 афористичних висловів.

Основна література:

1. Сервантес М. Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі. Переклали М. Лукаш, А. Перепадя. — К., 1995.
2. Державин К.Н. Сервантес: Жизнь и творчество. — М., 1958.

3. Сервантес и всемирная литература: Сб. статей. — М., 1969.

Додаткова література:

1. Мороз М. Мігель де Сервантес Сааведра в українських перекладах і критиці. Бібліографічний покажчик // Сервантес і проблеми розвитку європейської прози: Зб. наук. праць. — Львів, 2000. — Вип. 1. — С. 34–41.
2. Шюц А. Дон Кіхот: проблема реальності (Поняття мудрості і дурисвітства) // Філософ. і соціолог. думка. — 1995. — №11. — С. 144–170.

Семинар № 7-8

Еволюція індивідуального стилю В. Шекспіра:

Ромео і Джульєтта. Гамлет. Буря (4 год)

1. Проблема періодизації творчості В. Шекспіра. „Шекспірівське питання”.
2. “Ромео і Джульєтта”: історія створення, проблематика, сюжет, система образів, композиція.
3. Характер і еволюція образу Ромео в трагедії.
4. Характер і еволюція образу Джульєтти в трагедії.
5. Літературне відлуння трагедії “Ромео і Джульєтта”.
6. “Гамлет”: історія створення, проблематика, сюжет, система образів, композиція.
7. Характер і доля Гамлета. Проблема гамлетизму. Поетика Ренесансу і бароко в трагедії.
8. Ідейно-художні особливості трагікомедії „Буря”: структура, сюжет, система образів, символіка.
9. Вплив Шекспіра на розвиток театрального мистецтва і літератури різних країн.

Основні поняття: „шекспірівське питання”, „світла трагедія”, гамлетизм, трагікомедія, символіка.

Завдання:

1. Прочитайте монолог Джульєтти (дія 2, сцена 1). Поясніть, чому його вважають поетичним маніфестом гуманізму.
2. Вивчіть монолог Гамлета (дія III, сцена 1) напам'ять.
3. Випишіть із прочитаних творів Шекспіра міркування про природу й суть людини, її роль у суспільстві і Всесвіті.

Основна література:

1. Шекспір. Ромео і Джульєтта. Гамлет. Буря.
2. Кольридж С.Т. Буря // Кольридж С.Т. Избранные труды. — М.: Искусство, 1987. — С. 304–314.
3. Смирнов А.А. Шекспир, Ренесанс и барокко // Смирнов А.А. Из истории западноевропейской литературы. — М.; Л., 1965.
4. Лучук О. Shakespeariana // Лучук О. Діалогічна природа літератури: Перекладознавчі та літературознавчі нариси. — Львів: Вид-во Українського Католицького університету, 2004. — С. 47–120.

Додаткова література:

1. Аникст А.А. Шекспир и художественные направления его времени // Шекспировские чтения. 1984. — М.: Наука, 1986. — С. 37–67.
2. Аникст А.А. Шекспір. Проблеми стиля // Театр. — 1984. — №7. — С. 108–124.
3. Ваніна І. Шекспір на українській сцені. — К., 1958.
4. Шаповалова М.С. Шекспір в українській літературі. — Львів: Вища школа, 1976. — 212 с.

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ (28 годин)

МОДУЛЬ 1 (14 год)

Тема № 1

Поезія вагантів (6 год)

1. Хто такі ваганти?
2. Основні теми та ідеї поезії вагантів.
3. Творчість Вальтера Шатільонського, Архіпіїти Кельнського та Гуго Орлеанського.
4. Загальна характеристика збірника «Carmina Burana».

Основні поняття: міська література, ваганти, сатира, любовна тема.

Завдання:

Вивчити напам'ять «Gaudeamus».

Основна література:

1. Поезія вагантів / Переклад з латин. Мирона Борецького та Андрія Содомори. — Львів : Вид-во «Світ». — 2007. — 264 с.
2. Поезія вагантів. — М. : Наука, 1975. — 606 с.
3. Гаспаров М.Л. Поезія вагантів / М.Л. Гаспаров // Поезія вагантів. — М. : Наука, 1975. — С. 421–514.

Додаткова література:

1. Шаповалова М.С. Історія зарубіжної літератури: навч. посібник / М.С. Шаповалова, Г.Л. Рубанова, В.А. Моторний. — Львів : Вища школа, 1982. — С. 79–82.
2. Лирика вагантів / Перевод и предисловие Льва Гинзбурга. — М. : Изд-во «Худ. лит», 1970. — 192 с.

Тема №2

Міська сатира і дидактика (8 год)

1. Антиклерикальна спрямованість фаблію Рютбефа («Заповіт осла», «Сказання про брата Денізу») та фаблію невідомого автора «Про вілана, який тяжбою здобув рай».
2. Основні мотиви (середньовічні звичаї, зображення вад суспільства і людини, уславлення кмітливості тощо) у циклі шванків Штрікера «Піп Аміс».
3. «Тваринний» епос: історія створення, система образів, провідні мотиви, віршована форма оригіналу, проблема авторства. В. Коптілов про особливості створення переспіву «Роману про Ренара» українською мовою. Літературне відлуння «Роману про Ренара».
4. Загальна характеристика дидактико-алегоричної поеми «Роман про Троянду».

Основні поняття: *фаблію, шванк, «тваринний» епос, дидактико-алегорична поема.*

Завдання:

1. Прочитайте «Роман про Ренара» в переспіві В. Коптілова та поему І. Франка «Лис Микита». Знайдіть спільне й відмінне в трактуванні образу лиса.
2. У тексті «Роману про Ренара» знайдіть приклади використання алегорії. Поясніть їхнє значення і роль для розуміння ідеї цього твору.

Основна література:

1. Із «Роману про Троянду» // Сузір'я французької поезії / Пер. і переспів М. Терещенка. — К.: Дніпро, 1971. — С. 54–56.

2. Роман про Ренара / Переспів з давньофранцузької В. Коптілова // Всесвіт. — 2001. — № 1–2. — С. 124–136.
3. Франко І.Я. Лис Микита (будь-яке видання).

Додаткова література:

1. История всемирной литературы: В 9-ти томах. — Т. 2 / Отв. ред. Х.Г. Короглы и А.Д. Михайлов. — М. : Наука, 1984. — С. 571–585.
2. Забатурова Н. Средневековый французский «Роман о розе». История и судьба / Н. Забатурова : Электронный ресурс. — Режим доступа: <http://svr-lit.niv.ru/svr-lit/articles/zababurova-roman-o-roze.htm>.
3. Михайлов А.Д. Старофранцузская городская повесть (фаблио) и вопросы специфики средневековой пародии и сатиры. — М. : Изд-во КомКнига, 2006. — 352 с.

МОДУЛЬ 2 (14 год)

Тема №3

Боккаччо Дж. Декамерон. (6 год)

1. Основні віхи життєвого і творчого шляху Дж. Боккаччо.
2. Композиція, проблематика, система образів збірки новел «Декамерон».
3. Філологічна діяльність Дж. Боккаччо, його дружба з Петраркою.

Основні поняття: літературне обрамлення, новела.

Основна література:

1. Боккаччо Дж. Декамерон / Перекл. з італ. М. Лукаша. — К. : Просвіта, 2006. — 896 с.
2. Кочур Г. Джованні Боккаччо / Г. Кочур // Боккаччо Дж. Декамерон. — К. : Просвіта, 2006. — С. 144–172.
3. Наливайко Д. Джованні Боккаччо: на переході від Високого Середньовіччя до Відродження / Д. Наливайко // Там же. — С. 181–211.

Додаткова література:

1. Веселовский А.Н. Боккаччо, его среда и сверстники: В 2 томах / А.Н. Веселовский. — СПб.: Тип. Имп. Академии наук, 1893-1894. Т.1. — 1893. — 545 с.; Т. 2. — 1894. — 679 с.
2. Хлодовский Р.И. Декамерон: поэтика и стиль / Р.И. Хлодовский. — М. : Наука, 1982. — 352 с.

Тема №4

Література Відродження в Нідерландах і Німеччині (8 год)

1. Еразм Роттердамський. Художня своєрідність «Похвали Глупоті».

2. Сатира на середньовічну схоластику в «Листах темних людей».
3. Сатирична спрямованість твору С. Бранта «Корабель дурнів».

Основні поняття: *алегорія, анонімний твір, сарказм, очуднення.*

Основна література:

1. Брант С. Корабель дурнів / Пер. з нім. і комент. Феофана Скляра. — К. : Грані-Т, 2012. — 138 с.
2. Роттердамський Еразм. Похвала Глупоті. Домашні бесіди / Пер. з латини В. Литвинов, Й. Кобів. — К. : Основи, 1993. — 319 с.
3. Листи темних людей / Пер. з латини Й. Кобів, Ю. Цимбалюк. — К. : Дніпро 1987. — 272 с.
4. История всемирной литературы: В 9-ти томах. Т. 3. — М. : Наука, 1987. — С.161–200.

Додаткова література:

1. Пинский Л.Е. Эразм Роттердамский и его «Похвальное слово Глупости» / Л.Е. Пинский // Пинский Л.Е. Реализм эпохи Возрождения. — М.: ГИХЛ, 1961. — С. 56–86.
2. Эразм Роттердамский и его время: сб. статей / Отв. ред. Л.С. Чиколини. — М. : Наука, 1989. — 280 с.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I			
Історія зарубіжної літератури Середньовіччя			
Тема 1. Література латинською мовою зрілого Середньовіччя (6 год.)	Семінари, МК	5	I-III
Тема 2. Міська сатира і дидактика (8 год.)	Семінари, МК	5	IV-V
Змістовий модуль II.			
Історія зарубіжної літератури Відродження			

Тема 3. Література Відродження в Нідерландах і Німеччині (6 год.)	Семінари, МК	5	V- VII
Тема 4. Слов'янська література епохи Відродження (8год.)	Семінари, МК	5	VI-X
<i>Разом: 28 год</i>	<i>Разом: 20 балів</i>		

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Історія зарубіжної літератури Середньовіччя і Відродження» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	7	7
2.	Відвідування семінарів	1	7	7
3.	Виконання завдання із самостійної роботи	5	4	20
4.	Робота на семінарському занятті	10	5	50
5.	Опрацювання фахових видань	16	1	16
6.	Модульна контрольна робота	25	2	50
Максимальна кількість балів		150, коеф. 1,5		

Максимальну кількість балів **150**, набрану студентом, за допомогою коефіцієнта 1,5 переводимо в рейтингові показники успішності (до 100 балів), а потім в оцінку за шкалою ECTS.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури».

Х. Питання для самоконтролю з курсу “Історія зарубіжної літератури ”

Модуль 1

Історія зарубіжної літератури Середньовіччя

1. Література Середньовіччя, її основні риси та періодизація.
2. Джерела середньовічної літератури.
3. Загальна характеристика літератури раннього середньовіччя.
4. Особливості ранньосередньовічного героїчного епосу (на матеріалі кельтського епосу).
5. Періодизація середньовічної латиномовної літератури.
6. “Пісня про Роланда” як зразок класичного героїчного епосу (епічний гіперболізм, поетичні формули, повтори, роль фантастичних мотивів тощо).
7. Проблематика та особливості композиції “Пісні про Роланда”.
8. Іспанський героїчний епос. “Пісня про мого Сіда”: проблематика, композиція, жанрові особливості.
9. Німецький героїчний епос. “Пісня про Нібелунгів”: проблематика, композиція, жанрові особливості.
10. Специфічні особливості розвитку епосу у слов’ян. Пісні про королевича Марко.
11. Типологічні подібності в середньовічній літературі Західної Європи і Сходу. Основні мотиви середньовічної лірики Сходу (на матеріалі творчості одного з поетів — за вибором студента).
12. Прованс і його роль в розвитку лицарської лірики. Основні форми, жанри і тематика поезії трубадурів.
13. Найзначніші представники поезії трубадурів та міннезінгерів — Рюдель, Борн, Фогельвайде.
14. Лицарський роман, його різновиди та художня своєрідність.
15. Античний цикл лицарських романів (романи про Олександра Македонського та ін.).
16. Романи бретонського циклу. Куртуазна обробка кельтських народних оповідей.
17. Творчість К. де Труа. Загальна характеристика одного з романів К. де Труа (на вибір студента).
18. Артурівський цикл лицарських романів. Система персонажів та символіка циклу.
19. “Роман про Трістана та Ізольду”: проблематика, система образів, значення для художньої прози епохи.
20. Обробка сюжету “Романа про Трістана та Ізольду” різними авторами. Історія реконструкції і дослідження тексту, основні літературознавчі джерела.

21. Романи греко-візантійського циклу. Лірична повість про Окассена і Ніколет.
22. Загальна характеристика середньовічної міської літератури. Фабліо та шванк.
23. “Роман про Лиса”, його демократичні тенденції, поетизація образу Лиса. Художні особливості переспіву В.Коптілова.
24. Поезія вагантів та її значення для розвитку антиаскетичних і демократичних мотивів середньовічної літератури.
25. Проблематика, система образів та утопічні мотиви кращих зразків поезії вагантів.
26. Життя й творчий шлях Данте.
27. Лірична збірка Данте “Нове життя”, її будова. Зв’язок з поезією “солодкого нового стилю”, нові ренесансні риси.
28. Особливості жанру й композиції “Божественної комедії” Данте.
29. Середньовічні і ренесансно-гуманістичні риси “Божественної комедії” Данте.
30. Середньовічна література у європейській та українській літературній традиції.

Модуль 2

Історія зарубіжної літератури Відродження

1. Загальна характеристика літератури доби Відродження.
2. Франческо Петрарка: нарис життя і творчості.
3. Збірка ліричних поезій Петрарки “Канцоньєре”: гуманістичний зміст, особливості поетичної майстерності.
4. Значення Петрарки для розвитку європейської лірики.
5. Джованні Боккаччо: нарис життя та творчості.
6. Жанрові ознаки збірки новел Боккаччо “Декамерон”. Сюжетне обрамлення і його ідейно-художнє призначення.
7. Головні теми новел “Декамерона”. Широта охоплення в них реальної дійсності.
8. Розвиток жанру новели у „Декамероні” Бокаччо.
9. Жанр балади у творчості Франсуа Війона.
10. Франсуа Рабле: нарис життя та творчості.
11. Історія створення та джерела роману Рабле “Гаргантюа і Пантагрюель”.
12. Критика схоластики, аскетизму і захист гуманістичного ідеалу виховання всебічно розвиненої людини у романі Рабле “Гаргантюа і Пантагрюель”.
13. Критичне зображення різних сторін феодального суспільства у романі Рабле.
14. Характеристика головних образів роману (Гаргантюа, Панург та ін.).
15. Своєрідність творчого стилю Рабле (гротеск, сміхові прийоми, особливості оповіді тощо).
16. Життя і творчий шлях Сервантеса.

17. Роман Сервантеса “Дон Кіхот”: сюжетно-композиційні особливості.
18. Широке охоплення соціальної дійсності в романі “Дон Кіхот”.
19. Характеристика образу Дон Кіхота, його соціальний і філософський зміст.
20. Характеристика образу Санчо Панси.
21. Збірка новел Чосера “Кентерберійські оповідання”. Особливості побудови збірки.
22. Вільям Шекспір: нарис життя та творчості.
23. “Шекспірівське питання”.
24. Сонети Шекспіра як сюжетний цикл. Філософське осмислення дійсності в них.
25. Особливості комедій Шекспіра (на матеріалі комедії “Венеціанський купець”).
26. Своєрідність трагічного конфлікту в ранній трагедії Шекспіра “Ромео і Джульєтта”.
27. Трагедія Шекспіра “Гамлет”: сюжет, композиція, проблематика.
28. Образ Гамлета. Проблема гамлетизму.
29. Ідейно-художні особливості трагікомедії „Буря”: структура, сюжет, система образів, символіка.
30. Вічні образи В.Шекспіра.

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна: Художні тексти

Література Середньовіччя

1. **Ірландський епос** (Бій Кухуліна з Фердіадом. Смерть Кухуліна. Переслідування Діармайда і Грайне)
2. **Старша Едда.**
3. **Августин Аврелій.** Сповідь. Про град божий.
4. **Поема про Беовульфа.**
5. **Сноррі Стурлусон.** Молодша Едда.
6. **Лірика вагантів**
7. **Пісня про Роланда.**
8. **Пісня про мого Сіда.**
9. **Пісня про Нібелунгів.**
10. **Південнослов'янський героїчний епос** (Пісні про Марка Королевича. Смерть матері Юговичів)
11. **Лірика трубадурів** (Джауфре Рюдель. Бертран де Борн. Бернарт де Вентадорн.
12. **Лірика міннезінгерів** (Вальтер фон дер Фогельвейде)
13. **Марія Французька.** Ле.
14. **Роман про Трістана та Ізольду.**
15. **Вольфрам фон Ешенбах.** Парцифаль.

16. Окассен і Ніколет.
17. **Рютбеф**. Заповіт осла. Про вілана, який тяжбою здобув рай.
18. **Штрікер**. Піп Аміс.
19. Роман про Ренара.
20. **Гільом де Лоріс. Жан де Мен**. Роман про Троянду.
21. Адвокат Патлен.
22. **Данте Аліг'єрі**. Нове життя. Божественна комедія.
23. **Ленгленд В.** Видіння про Петра Орача.

Література Відродження

24. **Петрарка Франческо**. Канцоньєре.
25. **Бокаччо Д.** Ф'яметта. Ф'єзоланські німфи. Декамерон.
26. **Аріосто Л.** Шалений Орландо.
27. **Боярдо М.** Закоханий Роланд.
28. **Вазарі Дж.** Життєписи живописців.
29. **Тассо Т.** Звільнений Єрусалим.
30. **Брант С.** Корабель дурнів.
31. **Еразм Роттердамський.** Похвала Глупоті.
32. Листи темних людей.
33. **Маргарита Наваррська.** Гептамерон.
34. **Війон Франсуа.** Малий заповіт. Великий заповіт.
35. **Рабле Ф.** Гаргантюа і Пантагрюель.
36. **Ронсар П. де.** Лірика.
37. **Обіньє А. д'.** Трагічні поеми. Сонети.
38. **Монтень М. де.** Досліди.
39. **Камоєнс Л. ді.** Лузіади. Лірика.
40. **Рохас Ф. де.** Селестина.
41. Життя Ласарильо з Тормеса.
42. **Сервантес Сааведра М. де.** Дон Кіхот. Повчальні новели.
43. **Мелорі Т.** Смерть Артура.
44. **Чосер Дж.** Кентерберійські оповідання.
45. **Мор Т.** Утопія.
46. **Марло К.** Трагічна історія життя і смерті доктора Фауста.
47. **Шекспір В.** Сон літньої ночі. Венецький купець. Сонети. Ромео і Джульєтта. Гамлет. Отелло. Король Лір. Буря.

Підручники і хрестоматії:

1. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. — Львів, 1982. — 440 с.
2. Качуровський І.В. Генерика і архітектоніка. — К.: Видавничий дім „Києво-Могилянська академія”, 2005. — 382 с.

3. Ковбасенко Ю.І. Всесвітня література. Доба Середньовіччя // Тема. — 2000. — №3. — 126 с.
4. История всемирной литературы: В 9-ти томах. Т.2–3. — М., 1987.
5. История зарубежной литературы. Средние века и Возрождение / М.П. Алексеев, В.М. Жирмунский, С.С. Мокульский, А.А. Смирнов. — М.: Высшая школа, 1987. — 414 с.
6. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження: Навч. посібник / Ф.І. Прокаєв, Б.В.Кучинський, Ю.Л. Булаховська, І.В. Долганов. — К.: Вища школа, 1994. — 406 с.
7. Література західноєвропейського Середньовіччя / під ред. Н.О. Висоцької. — Вінниця: Нова книга, 2003. — 464 с.

Додаткова:

Наукова і навчально-методична література:

14. Аверинцев С.С. Поэтика ранневизантийской литературы. — М., 1977.
15. Адмони В.Г. «Песнь о нибелунгах»: её истоки и её художественная структура // Песнь о нибелунгах. — Л., 1972. — С. 305–335.
16. Андреев М.Л. Средневековая европейская драма: Происхождение и становление (X–XIII вв.). — М.: Искусство, 1989. — 212 с.
17. Бахтин М.М. Творчество Франсуа Рабле и народная смеховая культура Средневековья и Ренессанса. — М., 1990.
18. Білецький О.І. Поема Данте // Білецький О.І. Зібрання праць В 5 томах. — Т.5. — К., 1966.
19. Гаспаров Л.М. Каролингское возрождение (VIII–IX вв.) // Памятники средневековой латинской литературы IV–IX веков. — М.: Наука, 1970. — С. 221–242.
20. Гаспаров Л.М. Латинская литература между империей и папством (X – XI вв.) // Памятники средневековой латинской литературы X–XII веков. — М.: Наука, 1972. — С. 9–37.
21. Гаспаров Л.М. Поэзия вагантов // Поэзия вагантов. — М., 1975. — С. 421–514.
22. Голенищев-Кутузов И.Н. Творчество Данте и мировая культура. — М., 1971.
23. Грушевський М.С. Історія української літератури: В 6 т. — Т. 2. — К.: Либідь, 1993. — С. 159–221.
24. Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры. — М.: Искусство, 1984. — 350 с.
25. Даркевич В. П. Народная культура средневековья: Пародия в литературе и искусстве IX–XVI вв. — М.: Наука, 1992. — 285 с.
26. Данте і Україна / Уклад М. Стріха. — К., 2000.
27. Жирмунский В.М. Народный героический эпос: Сравнительно-исторические очерки. — М., Л.: Гослитиздат, 1962. — 435 с.

28. Козлик І.В. Історія зарубіжної літератури Середньовіччя і доби Відродження. — Ч. 1. — Івано-Франківськ, 2001. — 126 с.
29. Литвинов В.Д. Латинська мова. Елементарний курс. — К.: Видавничий дім „Києво-Могилянська академія”, 2002. — 95 с.
30. Мелетинский Е.М. Средневековый роман: Происхождение и классические формы. — М.: Наука, 1983. — 304 с.
31. Менендес Пидаль Р. Избранные произведения. Испанская литература средних веков и эпохи Возрождения. — М.: Изд-во иностр. лит., 1961. — 772 с.
32. Михайлов А.Д. Французский рыцарский роман и вопросы типологии жанра в средневековой литературе. — М.: Наука, 1976. — 351с. (2-е изд. 2006).
33. Сервантес и всемирная литература: Сб. статей. — М.: Наука, 1969. — 290 с.
34. Стріха М. Данте й українська література. Досвід рецепції на тлі „запізнілого націєтворення”. — К.: Критика, 2003. — 164 с.
35. Хлодовский Р.И. Франческо Петрарка: Поэзия гуманизма. — М., 1974.
36. Франко І.Я. Данте Алігієрі. Характеристика середніх віків. Життя поета і вибір його поезії // Франко І.Я. Зібрання творів: У 50-ти томах. — Т. 12. — К.: Наукова думка, 1989. — С. 7–231.
37. Шаповалова М.С. Шекспір в українській літературі. — Львів, 1976.